

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

ANY 2013

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	3
2. AUDITORIA DE L'OFICINA ALIMENTÀRIA I VETERINÀRIA SOBRE EL CONTROL DE RESIDUS I CONTAMINANTS EN ANIMALS VIUS I PRODUCTES D'ORIGEN ANIMAL	4
3. INFORME DE 2012 SOBRE ELS RESULTATS DE LA VIGILÀNCIA DE RESIDUS DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ALTRES SUBSTÀNCIES EN ELS ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL EN ELS ESTATS MEMBRES	6
4. AUTORITZACIÓ DE MEDICAMENTS VETERINARIS	10
5. ACTIVITATS DE VIGILÀNCIA I CONTROL EN MATÈRIA DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS	14
6. ACTUACIONS DELS MOSSOS D'ESQUADRA	55
7. MARC NORMATIU PRINCIPAL	56

1. INTRODUCCIÓ

Aquest document ha estat elaborat conjuntament pel Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (DAAM), l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT) i l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) amb la coordinació de l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària (ACSA).

A Catalunya es controla la producció, la comercialització i l'aplicació dels medicaments d'ús veterinari en animals productors d'aliments, tant a les granges com als escorxadors. Així mateix, es vigilen i controlen els residus de medicaments veterinaris i altres substàncies amb acció farmacològica en animals i els seus productes; es vetlla perquè se'n faci un ús adient i se n'eviti el possible ús fraudulent.

Amb aquests controls es pretén detectar els incompliments de la normativa per actuar en conseqüència. Si es troben residus de medicaments veterinaris o d'altres substàncies amb acció farmacològica per sobre dels límits màxims de residus (LMR) que estableix la normativa vigent o es comprova la presència de substàncies prohibides, s'incoa l'expedient administratiu o penal corresponent.

Aquest document s'elabora amb la recopilació dels resultats obtinguts en els controls efectuats en la producció, la comercialització i la utilització de medicaments veterinaris en animals productors d'aliments i els resultats obtinguts en el control de residus de medicaments o substàncies que s'han utilitzat amb finalitat medicamentosa, durant l'any 2013. Així mateix, s'hi inclouen les novetats de l'any 2013 pel que fa a legislació i a publicacions rellevants.

Per a més informació es pot consultar la informació recopilada al web de l'ACSA¹ a partir de 2004, any en què es va iniciar aquesta sèrie de publicacions de vigilància i control.

¹ <http://www.gencat.cat/salut/acsa/Du12/html/ca/dir1312/index.html>

2. AUDITORIA DE L'OFICINA ALIMENTÀRIA I VETERINÀRIA SOBRE EL CONTROL DE RESIDUS I CONTAMINANTS EN ANIMALS VIUS I PRODUCTES D'ORIGEN ANIMAL

L'Oficina Alimentària i Veterinària (OAV) de la Direcció General de Seguretat alimentària de la Comissió Europea va realitzar a Espanya, del 22 al 31 de gener de 2013, una auditoria amb la finalitat d'avaluar el control de residus i contaminants en animals vius i productes d'origen animal. Aquesta avaluació es basava en les normes establertes en la Directiva 96/23/CE del Consell, així com en altres actes legislatius de la UE pertinents en aquest àmbit. L'auditoria va avaluar l'actuació de les autoritats competents i altres entitats oficialment autoritzades implicades en els controls dels residus i les mesures legals i administratives aplicades per posar en pràctica els requisits establerts a la UE.

També es va comprovar el compliment de les mesures correctores que Espanya es va comprometre a realitzar com a resposta a les recomanacions establertes a l'informe d'una auditoria anterior de la OAV sobre residus duta a terme a Espanya (DG (SANCO) 7781/2008) al març de 2008.

Un cop realitzada l'auditoria, els inspectors de l'OAV elaboren un informe final on exposen els resultats de l'auditoria. Es comprova la bona planificació, coordinació i execució del Pla de residus, tant en l'àmbit estatal com en l'autonòmic. En el primer, el Pla inclou totes les espècies i combinacions de matriu/grup de substàncies requerides. Es detecten les diferències existents en l'aplicació del Pla entre les diferents comunitats autònomes com l'agrupació del mostreig i el fet que el mostreig no es distribueixi uniformement al llarg de l'any.

Quant a la informació sobre la cadena alimentària i la identificació dels èquids, es reconeix que s'han introduït millores en relació amb la auditoria de la OAV de 2008. No obstant això, encara s'han de millorar determinats aspectes en relació amb la informació sobre la cadena alimentària.

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

Actualment, tots els laboratoris estan acreditats d'acord amb la norma ISO 17025 i els mètodes utilitzats per al Pla de control de residus estan en gran mesura validats de conformitat amb les normes de la UE. Hi ha el compromís de validar tots els mètodes abans de finalitzar l'any 2013.

A l'informe, s'hi exposen una sèrie de recomanacions dirigides a les autoritats competents espanyoles amb la finalitat de corregir les deficiències observades i potenciar les mesures d'aplicació i de control vigents.

Per a més informació:

Informe final de una auditoría realizada en España del 22 al 31 de enero de 2013 con el fin de evaluar el control de residuos y contaminantes en animales vivos y productos de origen animal

3. INFORME DE 2012 SOBRE ELS RESULTATS DE LA VIGILÀNCIA DE RESIDUS DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ALTRES SUBSTÀNCIES EN ELS ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL EN ELS ESTATS MEMBRES

A sol·licitud de la Comissió Europea, l'EFSA elabora anualment l'Informe sobre els resultats del control de residus de medicaments veterinaris i altres substàncies en aliments d'origen animal en els estats membres. Es resumeixen les dades de seguiment de l'any en curs sobre la presència de residus de medicaments veterinaris i determinades substàncies en els animals vius i productes d'origen animal a la Unió Europea (UE).

El sistema de recopilació de dades no permet calcular el percentatge de mostres no conformes d'una substància específica.

Les categories animals i els productes animals dels quals s'han recopilat dades són: bovins, porcs, ovelles i cabres, cavalls, aviram, conills, caça de cria, caça silvestre, aqüicultura, llet, ous i mel.

En total, 27 estats membres van informar, l'any 2012, la UE de 772.540 mostres: 427.193 mostres aleatòries i 23.102 mostres sospitoses –d'acord amb la Directiva 96/23/CE del Consell–, 318.081 mostres recollides en el marc d'altres programes –desenvolupats d'acord amb la legislació nacional– i 4.164 mostres en controls d'importació. L'anàlisi de les dades presentades en aquest informe es refereix principalment a les mostres recopilades d'acord amb la Directiva 96/23/CE del Consell. Les mostres recollides per mitjà d'altres estratègies de mostreig (sospitós, d'importació o altres) no segueixen cap pla de control predefinit, per la qual cosa no es van agrupar juntament amb les mostres específiques i es tracten per separat.

De les 427.193 mostres aleatòries recollides d'acord amb la Directiva 96/23/CE del Consell, hi va haver 1.071 mostres (0,25%) no conformes, quantitat similar al 0,28% del 2010. Segons el grup de substàncies investigades, es van obtenir els resultats següents:

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

GRUP A

- De les mostres analitzades per a la detecció d'hormones (grups A1-A4), en va resultar no conforme el 0,09%:
 - Estilbens i derivats (grup A1): igual que en els últims cinc anys, no hi va haver mostres no conformes.
 - Agents antitiroïdals (grup A2): un 0,33% de les mostres eren no conformes, totes per al tiouracil, molt probablement a causa de l'alimentació amb plantes crucíferes.
 - Esteroides (A3), inclouen també alguns resultats sobre els corticosteroides: un 0,09% de mostres va ser no conforme. Els incompliments d'esteroides anabòlics (n = 40) es van trobar en bovins (n = 4), porcs (n = 31), l'aqüicultura (n = 4) i caça de cria (n = 1). La font més probable del 80% d'aquests incompliments és la producció endògena. Els resultats de les mostres a corticosteroides es van informar en el grup B2f (altres substàncies farmacològicament actives).
 - Lactones d'àcid resorcílic (grup A4): un 0,07% de les mostres va ser no conforme a la zearalenona i els seus derivats.
- Per a β -agonistes (A5), hi va haver un 0,01% de mostres no conformes.
- Per a les substàncies prohibides (grup A6), va resultar no conforme el 0,05% de les mostres. Es va identificar cloramfenicol (n = 16), nitrofurans (n = 11) i nitroimidazoles (n = 8).

GRUP B

- Per a antibacterians (B1), el 0,18% de les mostres analitzades va ser no conforme. Les freqüències més altes de les mostres no conformes d'antibacterians es troben en la mel (1,5%).
- En el grup B2 (altres fàrmacs d'ús veterinari):
 - La major proporció de mostres no conformes es va trobar per a "Altres substàncies farmacològicament actives" (B2f), 0,26%. Aquest valor és més gran que en anys anteriors i es considera que és perquè l'any 2012 els estats membres van informar dels corticosteroides autoritzats en aquest grup.

- Anticoccidians (B2b) (0,15%): s'ha obtingut un resultat inferior respecte dels cinc anys anteriors (0,26% - 1,6%). En porcs (0,03%), equí (1,25%), aus de corral (0,16%), ous (0,35%), conills (0,34%) i de caça de cria (1,18%). Ens aus de corral s'observa una important disminució de mostres no conformes a anticoccidians (0,15% el 2012 en comparació amb el 0,22% el 2011, el 0,96% el 2010, i el 2,05% el 2009).
- Els casos d'incompliment dels antihelmíntics (B2a) es van trobar en boví (0,02%), porcs (0,04%), ovelles i cabres (0,36%), equí (0,40%), aqüicultura (0,29%), llet (0,09%), conills (0,64%) i caça de cria (0,39%).
- Per als carbamats i els piretroides (B2c), no hi va haver mostres no conformes.
- De sedants (B2d): 0,05% en bovins, porcs i cavalls.
- Per a antiinflamatoris no esteroïdals (B2e) es van trobar mostres no conformes en boví (0,11%), porc (0,05%), equí (1,58%), aviram (0,34%), llet (0,09%) i conills (1,08%).
- En el grup d'altres substàncies i contaminants mediambientals (B3):
 - El major percentatge de mostres no conformes en gairebé totes les espècies –igual que en anys anteriors– es va trobar en els elements químics (B3c) (2,9%). Cadmi, plom, mercuri i coure van ser els elements més identificats.
 - Dels compostos organoclorats (B3a), hi va haver 0,21% de mostres no conformes.
 - Compostos organofosforats (B3b): només va resultar no conforme el 0,04% de les mostres.
 - Per a les micotoxines (B3d), hi va haver mostres no conformes a zearalenona i els seus derivats en boví i porcí, i l'ocratoxina A en els porcs, l'aflatoxina B1 en bovins i porcs, i l'aflatoxina M1 en la llet.
 - De colorants (B3e), va resultar no conforme l'1,95% de mostres d'aqüicultura. Les substàncies trobades van ser verd malaquita, leucoverd malaquita, cristall violeta i leucocristall violeta.

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

El total de les mostres no conformes el 2012 va ser lleugerament inferior (0,25%) en comparació amb els cinc anys anteriors (0,28%-0,34%). En molts grups de substàncies no s'aprecien grans variacions quant a mostres no conformes, però el que sí que s'observa és una disminució de les mostres no conformes en agents antitiroïdals (A2), esteroides (A3), lactones d'àcid resorcílic (A4), antibacterians (B1), anticoccidians (B2b) i carbamats i piretroides (B2c).

La disminució del nombre de mostres no conformes per a anticoccidians és, probablement, el resultat de la presa de consciència i les mesures posteriors a l'aplicació de la Directiva 2009/8/CE de la Comissió.²

El percentatge de mostres no conformes a elements químics (principalment metalls) l'any 2012 va ser més gran en comparació amb els anys 2007, 2008 i 2009, però més baix en comparació amb el 2010 i el 2011.

Els plans nacionals de presa de mostres i el patró de les substàncies analitzades probablement no han estat els mateixos en els últims anys i els patrons de prescripció de medicaments veterinaris varien entre les espècies. Per tant, el resultat de l'anàlisi de dades dins l'àmbit de la UE pot no reflectir amb exactitud la situació dels residus en cada estat membre i per a cada espècie o categoria de productes.

Per a més informació

Report for 2012 on the results from the monitoring of veterinary medicinal product residues and other substances in live animals and animal products.

² Directiva 2009/8/CE de la Comissió, de 10 febrer 2009, que modifica l'annex I de la Directiva 2002/32/CE del Parlament Europeu i del Consell pel que fa als continguts màxims de coccidiostàtics o histomonòstats presents, com a resultat d'una transferència inevitable, en els pinsos als quals no estan destinades aquestes substàncies.

4. AUTORITZACIÓ DE MEDICAMENTS VETERINARIS

Per garantir la salut dels consumidors, abans que un medicament veterinari d'ús en animals productors d'aliments sigui autoritzat a la UE, les substàncies farmacològicament actives que formen part d'aquest medicament han d'haver estat prèviament avaluades amb resultat favorable per l'Agència Europea del Medicament (AEM) i ser autoritzades per la Comissió Europea.

Quan es considera necessari per protegir la salut humana, l'avaluació estableix la concentració màxima de residus d'una substància farmacològicament activa que pot permetre's en els aliments d'origen animal, coneguda com a límit màxim de residus (LMR).

A partir dels resultats d'aquesta avaluació científica, la Comissió Europea autoritza les substàncies actives per a les espècies animals que consideri i fixa l'LMR que es pot trobar en els productes d'origen animal.

Cada vegada que l'AEM fa una avaluació d'una substància farmacològicament activa per ser utilitzada en medicaments veterinaris per a l'ús en cria d'animals, ja sigui nova o modificada, la Comissió Europea, a partir del dictamen de l'AEM, incorpora la substància activa a l'annex del Reglament (UE) 37/2010.

Tot medicament veterinari ha de ser segur i eficaç per a les aplicacions terapèutiques i els tractaments indicats; també ha de ser segur per al consumidor, que ingerirà els aliments produïts per aquests animals tractats; ha de ser segur per a la persona que manipula el medicament, i també per al medi ambient, on pot arribar a conseqüència de la gestió ramadera.

Així, doncs, tots els medicaments veterinaris que es comercialitzen a Catalunya i a l'Estat espanyol han estat autoritzats per l'Estat espanyol o la Unió Europea i estan inscrits en el Registre corresponent.

L'Agència Espanyola de Medicaments i Productes Sanitaris (AEMPS)³ és l'agència estatal responsable en matèria de medicaments veterinaris de l'avaluació, l'autorització i el registre, la seva farmacovigilància, el comerç

³ Reial decret 1275/2011, de 16 de setembre, pel qual es crea l'Agència Espanyola de Medicaments i Productes Sanitaris i pel qual s'aprova el seu estatut

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

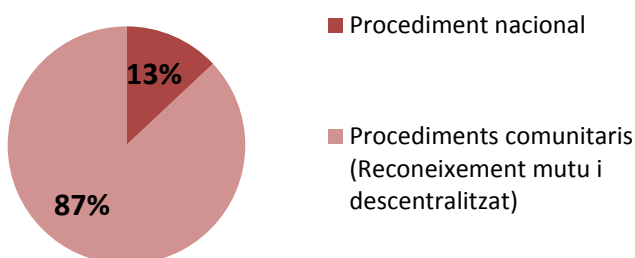
exterior, l'autorització de laboratoris elaboradors i la gestió dels defectes de qualitat.

A la Unió Europea existeixen quatre procediments pels quals es pot obtenir l'autorització de comercialització. L'elecció d'un o altre és opcional per al laboratori que opta a l'autorització d'un medicament, excepte en el cas del procediment centralitzat, que és obligatori per a determinats tipus de medicaments veterinaris.

1. Procediment nacional: se sol·licita l'autorització a l'AEMPS. L'autorització només és vàlida a Espanya.
2. Procediment descentralitzat: es presenta la sol·licitud a diferents països de la Unió Europea, simultàniament. L'avaluació es fa de manera coordinada entre les agències dels diferents països; hi ha una agència coordinadora o un estat membre de referència. Al final, totes les agències emeten una autorització idèntica i vàlida per al seu territori de competència.
3. Procediment de reconeixement mutu: quan un medicament disposa d'una autorització de comercialització comunitària. Es pot sol·licitar el reconeixement mutu a altres països de la Unió Europea amb comunicació a l'estat membre que va autoritzar el medicament, que actua com a estat membre de referència, i a l'Agència Europea del Medicament.
4. Procediment centralitzat: autorització concedida per la Comissió Europea i és vàlida per a tots els estats membres de la Unió Europea.

Des que va entrar en vigor la Directiva 2004/28/CE,⁴ el nombre de procediments comunitaris continua augmentant en detriment dels procediments nacionals.

Gràfic 1. Sol·licituds de medicaments veterinaris per tipus de procediment 2013

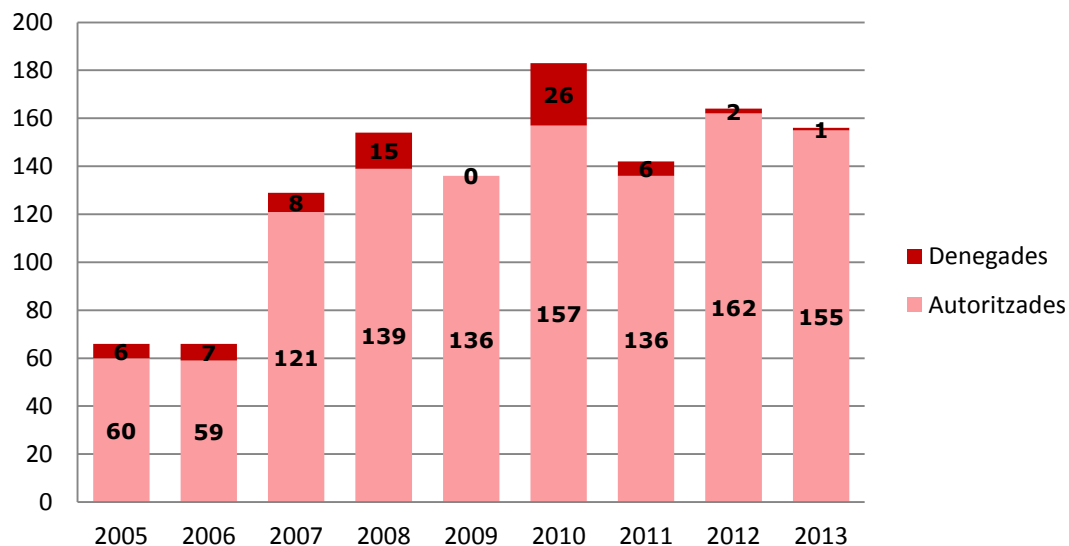
Font: Memòria d'activitats de l'AEMPS 2013

⁴ Directiva 2004/28/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 31 març de 2004, que modifica la Directiva 2001/82/CE, per la qual s'estableix un codi comunitari sobre medicaments veterinaris.

Tots els medicaments veterinaris autoritzats es poden consultar a la pàgina web de l'AEMPS:

Agència Espanyola de Medicaments y Productes Sanitaris - Medicaments veterinaris - Medicaments veterinaris autoritzats

Gràfic 2. Sol·licituds que ha rebut l'AEMPS per autoritzar medicaments veterinaris durant el període 2005-2013

Font: Memòria 2012 AEMPS

L'AEMPS no té competències en matèria de control de la comercialització de medicaments veterinaris, és a dir, del control de la dispensació i la prescripció, ja que és una competència de les comunitats autònomes.

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

A més a més, en els medicaments veterinaris d'ús en animals de producció s'ha d'establir un temps d'espera que és el període de temps necessari entre l'última administració del medicament veterinari a un animal, en les condicions normals d'ús, i l'obtenció de productes alimentaris d'aquest animal. Aquest temps d'espera garanteix que els productes alimentaris no continguin residus en quantitats que superen els LMR de substàncies actives d'acord amb el Reglament (UE) 37/2010.

Així, tots els medicaments veterinaris indiquen l'espècie o espècies animals a què van destinats i el temps d'espera que cal respectar.

5. ACTIVITATS DE VIGILÀNCIA I CONTROL EN MATÈRIA DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS

El Reglament (CE) 882/2004, en l'article 45, estableix que els estats membres han de disposar de plans nacionals de control plurianuals, i que han d'informar anualment la Comissió Europea dels resultats d'aquests plans.

Espanya ha elaborat el Pla nacional de control de la cadena alimentària (PNCOCA) 2011-2015, que inclou 28 programes. En l'àmbit de medicaments veterinaris hi ha dos programes:

1. Programa nacional de control oficial de l'ús racional dels medicaments veterinaris i del control dels seus residus en la producció primària 2011-2015 del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient (MAGRAMA).
2. Programa de control de determinades substàncies i dels seus residus en productes d'origen animal de l'Agència Espanyola.

En l'àmbit estatal es fa l'elaboració, la coordinació i el seguiment dels programes. Cada comunitat autònoma ha d'elaborar i aprovar el seu programa autonòmic d'acord amb les seves competències en matèria de medicaments veterinaris i els seus residus.

A Catalunya, el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (DAAM) és el responsable del control de medicaments veterinaris i el control dels seus residus en la producció primària, i l'Agència de Salut Pública realitza les actuacions de recerca de residus en aliments d'origen animal en fases posteriors a la producció primària.

Els programes de Catalunya en l'àmbit de medicaments veterinaris i els seus residus són:

- **Pla de control de l'ús racional dels medicaments veterinaris (DAAM)**
- **Pla d'investigació de residus (DAAM i ASPCAT)**

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

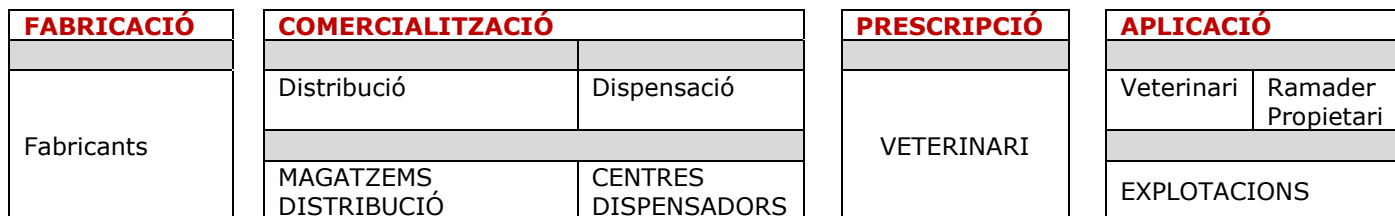
A més, hi ha altres programes del DAAM que tenen relació amb el Pla de control de l'ús racional dels medicaments veterinaris, com són:

- Pla de control d'higiene en explotació ramadera
- Pla de control d'alimentació animal

Des del DAAM, també es fa el control de la presència d'inhibidors en la llet crua de vaca, ovella i cabra mitjançant el Programa de control i avaluació de les condicions higienicosanitàries de la producció primària de la llet crua de vaca, ovella i cabra.

I, per últim, cal destacar l'actuació de la Direcció General de la Policia en relació amb la investigació de delictes relacionats amb l'ús de substàncies il·legals en el bestiar.

Gràfic 3. Circuit comercial legal del medicament veterinar

5.1. CONTROL DE L'ÚS RACIONAL DE MEDICAMENTS VETERINARIS

5.1.1. CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS

El Servei d'Alimentació Animal i Seguretat de la Producció Ramadera de la Subdirecció General de Ramaderia del DAAM crea el **Pla de control de l'ús racional dels medicaments veterinaris** amb l'objectiu de garantir les condicions de distribució, prescripció i dispensació de medicaments veterinaris, així com garantir l'ús racional en els animals productors d'aliments per tal de garantir que no hi ha cap risc per a la sanitat i benestar animal ni per a la salut pública.

Aquest Pla engloba:

- Les especialitats farmacèutiques i els medicaments prefabricats d'ús veterinari.
- Les premescles medicamentoses utilitzades per elaborar pinsos medicamentosos.
- Les fórmules magistrals i els preparats oficials elaborats per un farmacèutic sota prescripció veterinària.
- Les autovacunes d'ús veterinari.

Es realitza inspecció en:

- Magatzems de distribució de medicaments veterinaris.
- Centres dispensadors de medicaments veterinaris.
- Centres elaboradors d'autovacunes d'ús veterinari.
- Veterinaris privats.
- Explotacions ramaderes.

En aquestes inspeccions es fa:

- Control administratiu previ a la visita per verificar que disposa de l'autorització adequada (o comunicació de la tinença de farmaciola veterinària en el cas dels veterinaris).
- Visita d'inspecció a les instal·lacions amb verificació de la conservació i tinença de medicaments veterinaris.
- Control documental del registres de proveïdors, entrades, traçabilitat, receptes i tractaments.

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

L'elaboració i distribució de pinsos medicamentosos queden inclosos en el Pla de control d'alimentació animal.

Taula 1. Controls oficials de l'ús racional de medicaments veterinaris realitzats l'any 2013 a Catalunya

TIPUS D'ESTABLIMENT	ESTABLIMENTS AUTORITZATS	ESTABLIMENTS OBJECTE DE CONTROL	CONTROLS REALITZATS
Magatzems de distribució	7	7	6
Centres dispensadors	189	189	23
Veterinaris privats	281	53	11
Explotacions ramaderes	23.741	16.948	945

Font: DAAM

Taula 2. Resultats dels controls oficials de l'ús racional de medicaments veterinaris realitzats l'any 2013 a Catalunya

TIPUS D'ESTABLIMENT	INCOMPLIMENTS	ESTABLIMENTS AMB INCOMPLIMENTS	INCOACIÓ EXPEDIENT SANCIONADOR
Magatzems de distribució	12	5	0
Centres dispensadors	18	10	0
Veterinaris privats	7	4	0
Explotacions ramaderes	157	81	9

Font: DAAM

En les inspeccions realitzades als establiments es poden detectar deficiències que es classifiquen en irregularitats o infraccions en funció de la gravetat:

1. Irregularitats: aquelles deficiències detectades en l'activitat de control que no donen inici a la incoació d'un expedient sancionador.
2. Infraccions: aquelles deficiències detectades que donen lloc a la incoació d'un expedient sancionador, ja sigui per la gravetat o per no complir el termini establert per corregir un incompliment.

Taula 3. Resultats dels controls en magatzems de distribució. Any 2013

TIPUS D'ESTABLIMENT	NOMBRE	DESCRIPCIÓ
Nombre de magatzems visitats	6	
Nombre de magatzems amb incompliments	5	
Infraccions	0	
Incoació d'expedient sancionador	0	
Irregularitats	12	En relació amb els procediments i sistemes de control en la distribució de medicaments (8)
		En relació amb els plans de treball dels serveis farmacèutics (3)
		En relació amb el sistema de control i registre periòdic de les temperatures (1)

Font: DAAM

Taula 4. Resultats dels controls en centres dispensadors. Any 2013

TIPUS D'ESTABLIMENT	NOMBRE	DESCRIPCIÓ
Nombre de centres visitats	23	
Nombre de centres amb incompliments	10	
Infraccions	0	
Incoació d'expedient sancionador	0	
Irregularitats	18	En relació amb el sistema d'identificació amb distintiu dels centres dispensadors (4)
		En relació amb el sistema de control i registre periòdic de les temperatures (4)
		En relació amb la dispensació fraccionada de medicaments (3)
		En relació amb informacions a la recepta veterinària (2)
		En relació amb diferents aspectes com la separació de productes caducats, les deficiències en els registres i els aspectes relacionats amb els farmacèutics responsables (5)

Font: DAAM

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

El veterinari, en l'àmbit del seu exercici professional, està autoritzat per tenir, transportar, aplicar, usar o administrar medicaments veterinaris, inclosos els gasos medicinals. També pot cedir aquests medicaments amb destí als animals sota el seu control, sempre que això no impliqui activitat comercial.

Les obligacions dels veterinaris són:

1. Comunicar la tinença de la farmaciola veterinària.
2. Justificar la tinença de medicaments veterinaris.
3. Emetre la recepta veterinària.
4. Aplicar o administrar els medicaments directament o sota la seva responsabilitat
5. Portar un registre d'entrades i de l'ús o cessió dels medicaments.
6. Portar un registre dels tractaments prescrits a l'explotació ramadera.
7. Declarar i col·laborar en el sistema de farmacovigilància.

Taula 5. Resultats dels controls a equips veterinaris. Any 2013

TIPUS D'ESTABLIMENT	NOMBRE	DESCRIPCIÓ
Nombre d'equips visitats	11	
Nombre d'equips amb incompliments	4	
Infraccions	0	
Incoació d'expedient sancionador	0	
Irregularitats	7	En relació amb aspectes relacionats amb la prescripció excepcional (4). En relació amb aspectes de registre (2). En relació amb aspectes de la recepta veterinària (1).

Font: DAAM

El ramader o el propietari dels animals té l'obligació de:

1. Tenir coneixement del temps d'espera, aplicar-lo i separar els productes d'origen animal (llet, mel, ous...) en cas de tractament.
2. Portar un registre dels tractaments aplicats als animals amb la indicació de la data d'aplicació i la identificació dels animals.
3. Fer un registre de la tinença de medicaments legals i ben conservats; i de la tinença i aplicació de medicaments que contenen substàncies d'ús restringit.
4. Disposar de la recepta veterinària: justificació de la tinença de medicaments.

Taula 6. Resultats dels controls en explotacions ramaderes. Any 2013

TIPUS D'ESTABLIMENT	NOMBRE	DESCRIPCIÓ
Nombre d'explotacions visitades	945	
Nombre d'explotacions amb incompliments	81	En 9 explotacions es van detectar infraccions amb la incoació d'expedients sancionadors. En 72 explotacions es van detectar irregularitats.
Infraccions	9	En relació amb explotacions ramaderes que no disposen del Registre de tractaments veterinaris (8) En relació amb una explotació on es va comprovar que no es respectava el temps d'espera (1)
Incoació d'expedient sancionador	9	
Irregularitats	148	En relació amb les dades mínimes que han de figurar en el Registre de tractaments veterinaris (85). En relació amb registres de tractaments veterinaris no actualitzades (26). En relació amb la no-conservació del temps reglamentari del Registre de tractaments veterinaris (18). En relació amb les receptes veterinàries (8). En relació amb la conservació dels medicaments i pinsos medicamentosos (6). En relació amb aspectes relacionats amb els temps d'espera (5).

Font: DAAM

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

En relació amb les irregularitats detectades en els diferents establiments, s'ha fet un avís als titulars dels establiments on s'han detectat irregularitats per tal que aportin la documentació necessària per corregir la deficiència.

Es pot observar que la majoria d'irregularitats detectades són de tipus documental (procediments de treball, registres, receptes...).

5.1.2. CONTROL DE PINSOS MEDICAMENTOSOS

Mitjançant l'execució del Pla de control a establiments d'alimentació animal animal, el DAAM realitza inspeccions anuals als elaboradors i distribuïdors de pinsos medicamentosos i a les explotacions ramaderes que fabriquen pinsos medicamentosos.

En aquest Pla es preveuen diferents tipus de controls:

1. **Controls sobre l'activitat:** amb la finalitat de verificar si l'activitat que s'està desenvolupant a l'establiment coincideix amb aquella per a la qual està autoritzat/regidrat i compleix les condicions establertes en el Reglament 183/2005 d'higiene dels pinsos.
2. **Controls sobre els productes:** es tracta de controls físics i d'identitat, amb la presa de mostres corresponents.

L'any 2013, dels 148 fabricants de pinsos medicamentosos, se'n va fer una inspecció a 68, i s'hi van detectar 5 incompliments. A més es van recollir 75 mostres, entre les quals es va detectar 1 mostra de porcí incorrecta.

D'altra banda, a les 20 explotacions que fabriquen pinso medicamentós registrades, s'hi van realitzar 4 controls, i no s'hi va observar cap incompliment. També s'hi van recollir 8 mostres, que van ser totes correctes.

Taula 7. Controls de pinsos medicamentosos

	Fabricants de pinsos medicamentosos	Explotacions ramaderes que fabriquen pinso medicamentós
Establiments registrats	148	86
Controls realitzats	68	40
Incompliments en els controls	5	1
Mostres preses	75	8
Mostres incorrectes	1	0

Font: DAAM

Taula 8. Determinacions analítiques de pinsos medicamentosos

TIPUS DE MOSTRA		Premescla autoritzada en pinso medicamentós	Premescla no autoritzada o per a usos no permesos
Matèries primeres		-	4
Additius		-	4
Premescles		-	32
Pinsos compostos	Remugants	50	28
	Porcí	129 2	60
	Conills	16	8
	Aviram	62	36
	Altres animals de producció	8	4
	Animals de companyia	7	4
Total		272 2	180

NOTA: en negreta, el resultat de les determinacions que van ser no conformes.

Font: DAAM

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

5.1.3. GESTIÓ D'ALERTEES EN MEDICAMENTS D'ÚS VETERINARI

Quan es detecta una alerta, la Subdirecció General de Medicaments d'Ús Veterinari de l'AEMPS és la responsable de valorar tota la informació obtinguda, donar l'ordre d'alerta i establir les mesures cautelars adients.

La informació es notifica al responsable dels medicaments veterinaris del DAAM; aleshores, es posa en marxa un mecanisme de notificació ràpida a diferents associacions, al Consell de Col·legis Veterinaris de Catalunya i a tots els centres de distribució i dispensació de medicaments d'ús veterinari autoritzats a Catalunya, perquè actuïn d'acord amb les mesures cautelars establertes.

Finalment, es realitzen alguns controls tant en els laboratoris que elaboren medicaments veterinaris com en els centres de distribució i dispensació de medicaments a fi de verificar que l'alerta s'ha gestionat correctament i que s'han retirat del mercat els lots de productes en qüestió de manera efectiva.

Taula 6. Alertes de medicaments veterinaris gestionades pel DAAM

ANY	ALERTA
2008	Retirada de 2 lots d'un producte
2009	Retirada del mercat de diversos lots de 3 productes
2010	9 alertes amb retirada del mercat de diversos lots de 19 productes
2011	3 alertes. Retirada del mercat de diferents medicaments veterinaris
2012	3 alertes. Retirada del mercat de diferents medicaments veterinaris
2013	6 alertes. Retirada del mercat de diferents medicaments veterinaris

Font: DAAM

5.2. INVESTIGACIÓ DE RESIDUS DE MEDICAMENTS VETERINARIS O ALTRES SUBSTÀNCIES AMB ACCIÓ FARMACOLÒGICA

Amb la vigilància i el control de residus de medicaments veterinaris en animals i aliments d'origen animal es pretén verificar que aquests residus no superen els LMR, com també investigar tot un conjunt de substàncies amb acció farmacològica que s'utilitzen en animals productors d'aliments i que estan expressament prohibides a la UE (cloramfenicol, nitrofurans, etc.) o que no hi han estat autoritzades (verd malaquita).

A Catalunya, en l'àmbit de la vigilància i el control de residus de medicaments veterinaris o altres substàncies amb acció farmacològica, es realitzen les activitats següents:

1. Programa d'investigació de residus (PIR)

- a) **Investigació de diferents tipus de substàncies i dels seus residus en els animals vius** per part del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Medi Natural (DAAM), d'acord amb el Reial decret 1749/1998.⁵

Els veterinaris oficials del DAAM fan inspeccions en l'explotació ramadera i en els establiments productors de pinso, on prenen mostres de pinso, palla, aigua i/o orina.

- b) **Investigació de residus i substàncies en aliments d'origen animal** per part de l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT) i l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) a la ciutat de Barcelona,⁶ d'acord amb el Reial decret 1749/1998.

Els veterinaris oficials de l'ASPCAT i l'ASPB realitzen inspeccions i prenen mostres als escorxadors i a les indústries alimentàries (mostres de líquids biològics, teixits i òrgans dels animals destinats al consum humà, com també de carn, llet, ous, productes de l'aqüicultura i mel).

⁵ Reial decret 1749/1998, de 31 de juliol, pel qual s'estableixen les mesures de control aplicables a determinades substàncies i els seus residus en els animals vius i els seus productes (transposició de la Decisió 96/23/CE).

⁶ L'Agència de Salut Pública de Barcelona du a terme les tasques de l'Agència de Protecció de la Salut en l'àmbit territorial del municipi de Barcelona.

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

Amb aquestes dues activitats, el DAAM, l'ASPCAT i l'ASPB desenvolupen i executen el PIR de Catalunya, que s'emmarca dins del Programa europeu d'investigació de residus i s'integra dins del Pla nacional d'investigació de residus (PNIR).⁷ A més dels medicaments veterinaris o de substàncies amb acció farmacològica, s'investiguen altres substàncies que s'exclouen d'aquest document.

Les substàncies objecte de control en el PNIR són les establertes en l'annex I del Reial decret 1749/1998:

• **Grup A.** Substàncies amb efecte anabolitzant i substàncies no autoritzades:

1. Estilbens, derivats dels estilbens, les seves sals i els seus èsters
2. Tirostàtics
3. Esteroides
4. Lactones de l'àcid resorcílic (inclòs el zeranol)
5. β -agonistes
6. Substàncies prohibides. Annex del Reglament 37/2010

SUBSTÀNCIES PROHIBIDES REGLAMENT 37/2010	
SUBSTÀNCIA FARMACOLÒGICAMENT ACTIVA	LMR
<i>Aristolochia spp.</i> i les seves formulacions	No es pot establir LMR.
Cloramfenicol	No es pot establir LMR.
Cloroform	No es pot establir LMR.
Clorpromazina	No es pot establir LMR.
Colquicina	No es pot establir LMR.
Dapsona	No es pot establir LMR.
Dimetridazole	No es pot establir LMR.
Metronidazole	No es pot establir LMR.
Nitrofurans (inclòs la furazolidona)	No es pot establir LMR.
Ronidazole	No es pot establir LMR.

⁷ Els òrgans competents de les comunitats autònomes dissenyen el seu pla d'investigació de residus (PIR) seguint les directrius que emanen de la Comissió Nacional de Coordinació de la Investigació, Control de Residus o Substàncies en Animals Vius i els seus Productes (CN). A partir de la informació proporcionada per les comunitats autònomes, la CN elabora el Pla nacional d'investigació de residus (PNIR), que comunica anualment als serveis de la Comissió Europea abans de cada 31 de març, juntament amb tots els resultats de l'any anterior.

- **Grup B. Medicaments veterinaris i contaminants:**
 1. Substàncies antibacterianes, incloses les sulfamides i les quinolones
 2. Altres medicaments veterinaris:
 - a) Antihelmíntics
 - b) Anticoccidians, inclosos els nitroimidazoles
 - c) Carbamats i piretroides
 - d) Tranquil·litzants
 - e) Antiinflamatoris no esteroïdals (AINE)
 - f) Altres substàncies amb acció farmacològica
 3. Altres substàncies i contaminants mediambientals
 - a) Compostos organoclorats, inclosos els PCB
 - b) Compostos organofosforats
 - c) Elements químics
 - d) Micotoxines
 - e) Colorants
 - f) Altres

Aquest document no inclou les substàncies del grup B3: altres substàncies i contaminants mediambientals (compostos organoclorats, inclosos els PCB, compostos organofosforats, elements químics, micotoxines, i d'altres) excepte els colorants que s'utilitzen a l'aqüicultura com el verd malaquita i derivats, emprats per aconseguir una acció farmacològica.

A partir dels resultats del Pla nacional d'investigació de residus (PNIR), que recull les dades de totes les comunitats autònomes i els resultats del PIR, a Catalunya es duen a terme un seguit d'actuacions coercitives per tal de castigar els infractors i desincentivar aquest tipus de pràctiques.

El DAAM obre un expedient sancionador a l'explotació ramadera i fa diferents actuacions en funció de la substància que s'hagi detectat.

- En el cas de substàncies prohibides s'immobilitza l'explotació implicada, fet que suposa la prohibició de qualsevol moviment dels animals; només es podran tornar a moure si s'obtenen resultats negatius.
- En cas que la substància detectada no sigui una substància prohibida, sinó que supera els LMR, s'intervé l'explotació implicada, és a dir, es retira la documentació sanitària (vida-sacrifici) que estigui en possessió del titular de l'explotació ramadera i es prenen mostres. Aquesta intervenció pot durar fins a un any, durant el qual es faran les actuacions necessàries per garantir que no hi ha residus de medicaments veterinaris en els animals.

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

Els animals que hagin de ser traslladats durant el període d'intervenció han d'anar acompanyats d'una guia d'origen i sanitat pecuària, en què s'indiqui que l'explotació ramadera està intervinguda per la detecció a l'escorxador de la substància que s'hagi comunicat.

Pel que fa a les empreses alimentàries, l'ASPCAT obre un expedient, que se suspèn un cop el rep la fiscalia, i comunica la infracció al DAAM, als Mossos d'Esquadra i a l'Agència Espanyola de Seguretat Alimentària i Nutrició (AESAN) a través de la xarxa d'alerta.

En el cas que les mostres no conformes proveniguin d'un animal de Catalunya sacrificat en un escorxador de fora:

- L'ASPCAT fa les actuacions següents:
 - Incoació de l'expedient i suspensió un cop rebut per la fiscalia;
 - Comunicació al DAAM i a la Unitat de Consum dels Mossos d'Esquadra;
 - Comunicació a l'AESAN mitjançant la xarxa d'alerta.
- El DAAM, en rebre la comunicació de l'ASPCAT, realitza la intervenció de l'explotació implicada i en pren mostres.

A banda d'això, quan s'obté un resultat no conforme d'una mostra d'un animal d'una altra comunitat autònoma recollida en un escorxador de Catalunya, l'ASPCAT l'envia a l'autoritat competent de la comunitat autònoma implicada i ho comunica a l'AESAN.

En els casos d'infraccions de la normativa, es notifiquen pel Sistema Coordinat d'Intercanvi Ràpid d'Informació (SCIRI) en l'àmbit de l'Estat i, si escau, pel Sistema Europeu (RASFF) a fi que s'adoptin les mesures adients per impedir el risc per a la salut de les persones.

2. El control de la presència d'inhibidors en la llet crua de vaca, ovella i cabra produïda en les explotacions ubicades a Catalunya i en la llet crua de vaca produïda en altres comunitats autònomes però que es tracti i/o transformi en establiments ubicats a Catalunya. La vigilància i el control, els realitza el DAAM dins del **Programa de control i avaluació de les condicions higienicosanitàries de la producció primària de la llet crua de vaca, ovella i cabra.**

En el marc del Programa de control i avaluació de les condicions higièniques i sanitàries de la producció primària de llet, es realitzen les actuacions següents per a la investigació d'inhibidors:

- Controls oficials, amb presa de mostres, dirigits a totes les explotacions ramaderes, en les quals s'ha detectat la presència d'inhibidors en les mostres mínimes obligatòries de llet preses pels operadors de la indústria i analitzades en el laboratori autoritzat.

Es produeix una immobilització cautelar de la comercialització de la llet fins a l'obtenció d'un resultat d'absència de residus d'antibiòtic.

- Controls oficials aleatoris en el 2% de les explotacions de llet de vaca i en el 0,5% de les explotacions de llet d'ovella i cabra, seleccionades un cop excloses les explotacions que formen part del grup dels controls dirigits i, tenint en compte uns criteris de risc. En cada visita es realitza una única presa de mostres oficial per determinar la presència d'antibiòtic a la llet. Si hi ha mostres positives s'actua igual que en els controls dirigits.
- Controls oficials d'inhibidors en les cisternes de transport. S'actua davant les alarmes que ha notificat la base de dades Lletra Q⁸. Aquestes alarmes informen sobre rebutjos de cisternes en els molls de descàrrega: de totes les cisternes que arriben a la central de recollida es pren una mostra de la llet crua transportada, la qual s'analitza immediatament amb un equip de detecció d'antibiòtics abans de la descàrrega; si aquest equip comercial detecta residus d'antibiòtics, la normativa permet diferents actuacions –tot i que la més habitual és el rebuig de la cisterna. Quan aquest rebuig es grava al sistema de la Lletra Q, l'aplicació genera una alarma; es fa un seguiment de cadascuna d'aquestes alarmes i se sol·licita informació a les parts implicades amb l'objectiu d'esbrinar-ne el motiu. En els casos en què es detecta alguna deficiència en el procediment de control, es posen en marxa les mesures correctores per esmenar-la.

⁸ La base de dades Lletra Q és l'eina en l'àmbit de l'Estat espanyol per a la gestió de la traçabilitat i la qualitat en el sector lacti

3. Investigació de delictes relacionats amb l'ús de substàncies il·legals en el bestiar per part del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació a través de la Unitat Operativa dels Mossos d'Esquadra. En l'àmbit de la producció animal –tot i que tenen un caràcter minoritari– es detecten ocasionalment pràctiques de producció i utilització de substàncies il·legals per potenciar l'engreix del bestiar; són pràctiques tipificades com a delictes contra la salut pública en el Codi penal, fet que les situa en l'àmbit d'actuació de les autoritats judicials, amb les quals han de col·laborar les administracions públiques en general.

La Unitat Operativa dels Mossos d'Esquadra porta a terme des de fa anys una intensa activitat d'investigació orientada a desarticular organitzacions dedicades a fabricar, distribuir i utilitzar substàncies per a l'engreix il·legal del bestiar. Aquesta Unitat investiga bàsicament dos tipus de delictes: l'administració il·legal de productes i el sacrifici d'animals tractats il·legalment, i la fabricació i distribució de productes per a tractaments il·legals del bestiar.

Tant el DAAM com l'ASPCAT i l'ASPB a la ciutat de Barcelona col·laboren amb els Mossos d'Esquadra en la lluita contra l'ús fraudulent o negligent de substàncies objecte d'investigació (fàrmacs d'ús veterinaris, potenciadors il·legals de creixement, etc.).

5.2.1. TOTAL DE MOSTRES ANALITZADES I RESULTATS NO CONFORMES

Arran de les actuacions realitzades pel DAAM, l'ASPCAT i l'ASPB, al llarg de l'any 2013, en la investigació de residus de medicaments veterinaris o altres substàncies amb acció farmacològica, es van analitzar un total de 12.226 mostres:

- 12.151 mostres corresponen al Programa d'investigació de residus: 1.748, en les explotacions ramaderes (1.688 mostres corresponen a les actuacions aleatòries i 60 mostres són resultat de les actuacions per sospita) i 10.403, en escorxadors, piscifactories i envasador d'ous.
- 75 mostres corresponen a mostres de llet preses per detectar residus d'antibiòtics dins del Programa de control i avaluació de les condicions higièniques i sanitàries de la producció primària de llet, 74 mostres de llet de vaca (16 mostres en inspeccions aleatòries i 58 mostres en inspeccions dirigides) i 1 mostra de llet d'oví en inspecció dirigida.

Es van analitzar 6.015 mostres per detectar substàncies amb efecte anabolitzant i substàncies no autoritzades del grup A (49,2%): en el 24,45% de les mostres, s'hi va investigar hormones (substàncies dels grups A1, A3 i A4); en el 9,1% es va investigar per detectar tirostàtics (grup A2); en el 25%, per detectar β -agonistes, i en el 41,2%, substàncies prohibides com el cloramfenicol i els nitrofurans (grup A6).

Per detectar medicaments veterinaris (grup B) es van analitzar 6.498 mostres, el 53,1% del total de mostres analitzades: d'aquest percentatge, el 61,6% es van prendre per detectar substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones (grup B1); el 0,3%, per detectar antihelmíntics (grup B2a); el 18%, per detectar anticoccidians (grup B2b); el 0,3%, carbamats i piretroides (grup B2c); el 7,8%, tranquil·litzants (grup B2d), i el 12% per detectar altres substàncies amb acció farmacològica.

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

De les 12.226 mostres analitzades, 13 van presentar resultats no conformes (0,1%):

- 12 mostres no conformes a la presència de substàncies antibacterianes (92,3%), que corresponen a:
 - 3 mostres de múscul d'oví no conformes a:
 - sulfadiazina (2 mostres)
 - ciprofloxacina i enrofloxacina (1 mostra)
 - 2 mostres de múscul de porcí no conformes a enrofloxacina.
 - 1 mostra de múscul de pollastre no conforme a enrofloxacina.
 - 1 mostra d'ous no conforme a enrofloxacina i ciprofloxacina.
 - 4 mostres de llet de vaca no conformes a:
 - doxiciclina (2 mostres).
 - benzylpenicil·lina (penicil·lina G) (2 mostres).
 - 1 mostra de mel no conforme a sulfatiazole.
- 1 mostra de tiroide de boví no conforme a tiouracil (7,7%).

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

Taula 10. Mostres analitzades per a la detecció de residus de medicaments veterinaris o altres substàncies amb acció farmacològica

		Explotació ramadera	Escorxador/ Piscifactoria/ Envasador d'ous	TOTAL
Boví		886	1.150	2.036
Porcí		424	7.009	7.433
Oví i cabrum		88	647	735
Aviram	Pollastres	147	1.000	1.147
	Gall dindi	14	175	189
	Gallina	24	-	24
	Altres aus	18	145	163
		203	1.320	1.523
Conills		64	129	193
Equí		-	69	69
Aqüicultura		10	6	16
Llet		135	-	135
Ous		-	73	73
Mel		13	-	13
TOTAL		1.823	10.403	12.226

Taula 12. Nombre de determinacions i nombre de mostres per substància analitzada segons espècie animal i producte d'origen animal (NOTA: en negreta, el resultat de les determinacions no conformes). Any 2013

		Boví	Oví	Aus				Porcí*	Conill	Equí	Aqüicultura	Ous	Mel	Llet	TOTAL*	
				Gall dindi	Gallina	Altres aus	Pollastre*									
GRUP A																
A1+A3+A4	Hormones	255	25	35	-	18	111	1.023	-	13	-	-	-	-	1.480	
A2	Tirostàtics	69 1	13	6	-	5	34	410	-	11	-	-	-	-	548 1	
A5	β-agonistes	852	45	-	12	9	72	500	16	-	-	-	-	-	1.506	
A6 Subst. Prohibides	Cloramfenicol	131	39	28	6	26	128	469	54	5	6	-	1	32	925	
	Nitrofurans	131	37	21	6	17	194	533	16	6	6	-	1	-	968	
	Ronidazole	15	14	29	-	26	182	306	11	5	-	-	-	-	588	
GRUP B																
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones	290	348 3	38	6	34	253 1	2.762 2	92	10	3	59 1	4 1	103 4	4.002 10	
B2	Antihelmíntics	6	-	-	-	-	-	-	-	-	2	12	-	-	20	
	Anticoccidians	11	238	37	-	32	211	608	32	4	-	-	-	-	1.173	
	Carbamats i piretroides	7	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	8	-	19	
	Tranquil·litzants	144	-	-	-	-	-	352	-	10	-	-	-	-	506	
	Altres substàncies farmacològiques	193	-	-	-	-	-	577	-	5	3 (colorants)	-	-	-	778	
TOTAL de mostres*:		2.036	735	189	24	163	1.147	7.433	193	69	16	73	13	75	12.151	
				1.523												
TOTAL DE MOSTRES NO CONFORMES:		1	3	0	0	0	1	2	0	0	0	1	1	4	13	

*El nombre de mostres total no correspon a la suma de les mostres analitzades per a cada grup de substàncies atès que en algunes mostres es va analitzar més d'un grup de substàncies com s'explica a continuació:

BOVÍ

- En 68 mostres de pinso de boví es va analitzar cloramfenicol (substància prohibida del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

PORCÍ

- En 1 mostra d'aigua de porcí es van analitzar substàncies β -agonistes (grup A5) i substàncies antibacterianes (grup B1).
- En 104 mostres de pinso de porcí es va analitzar cloramfenicol (substància prohibida del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).
- En 1 mostra de pinso de porcí es van analitzar cloramfenicol, furazolidona (substàncies prohibides del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

OVÍ

- En 24 mostres de pinso d'oví es van analitzar cloramfenicol (substància prohibida del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

CONILL

- En 11 mostres d'aigua de conill es va analitzar cloramfenicol (substància prohibida del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).
- En 17 mostres de pinso de conill es va analitzar cloramfenicol (substància prohibida del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

AUS

- En 4 mostres de pinso d'altres aus es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).
- En 6 mostres de pinso de gallina es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).
- En 5 mostres de pinso de gall dindi es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).
- En 38 mostres de pinso de pollastre es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

MEL

- En 1 mostra de mel es va analitzar cloramfenicol i furazolidona (substàncies prohibides del grup A6).

AQÜICULTURA

- En 6 mostres de peix es va analitzar cloramfenicol i furazolidona (substàncies prohibides del grup A6).

5.2.2. MOSTRES ANALITZADES I RESULTATS NO CONFORMES SEGONS L'ESPÈCIE ANIMAL O EL PRODUCTE D'ORIGEN ANIMAL

Segons l'espècie animal o el producte d'origen animal s'han obtingut els resultats següents en l'anàlisi de les mostres:

A. BOVÍ

Es van analitzar un total de 2.036 mostres de l'espècie bovina i es va obtenir una mostra de tiroide no conforme a tiouracil. D'aquestes 2.036 mostres:

- A l'explotació ramadera es van recollir 886 mostres:
 - 138 mostres d'aigua per a la investigació de β -agonistes (A5);
 - 611 mostres d'orina, 136 per investigar hormones (A1 + A3 + A4), 407 per investigar β -agonistes (A5), i 68 per investigar altres substàncies farmacològiques (B2f);
 - 137 mostres de pinso per a la investigació en 68 mostres de cloramfenicol (A6) i de substàncies antibacterianes (B1) i en 69 mostres de nitrofurans (furaladona i furazolidona).
- A l'escorxador es van recollir 1.150 mostres:
 - 69 mostres de tiroide per a la investigació de tirostàtics amb l'obtenció d'una mostra no conforme a tiouracil;
 - 307 mostres d'ull per a la investigació de β -agonistes (A5);
 - 263 mostres d'orina per investigar en 119 mostres substàncies hormonals (A1 + A3 + A4) i en 144 mostres tranquil·litzants (B2d);
 - 125 mostres de fetge per a la investigació de corticoides (altres substàncies farmacològiques del grup B2f);
 - 373 mostres de múscul per a la investigació en 140 de substàncies prohibides (A6) (63 mostres per a cloramfenicol, 62 per a nitrofurans (A6) i 15 per a ronidazole), en 222 mostres s'han investigat substàncies antibacterianes, i en 11 mostres anticoccidians (grup B2a);
 - 13 mostres de greix, de les quals 6 han estat per a la investigació d'antihelmíntics i les altres 7 per a la de carbamats i piretroides.

Taula 14. Mostres analitzades i mostres no conformes de boví. Any 2013

BOVÍ. ANY 2013							
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	MATRIU	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES		MOSTRES NO CONFORMES	
A1+A3+A4	Hormones	Orina	Explotació ramadera	136	255	0	
			Escorxador	119		0	
A2	Tirostàtics	Tiroide	Escorxador	69		1	
A5	β-agonistes	Orina	Explotació ramadera	407	852	0	
		Aigua	Explotació ramadera	138		0	
		Ull	Escorxador	307		0	
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol	Pinso	Explotació ramadera	68*	277	0	
		Múscul	Escorxador	63		0	
	Ronidazole	Múscul	Escorxador	15		0	
	Nitrofurans	Pinso	Explotació ramadera	69		0	
Múscul		Escorxador	62	0			
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones	Pinso	Explotació ramadera	68*	290	0	
		Múscul	Escorxador	222		0	
B2	Antihelmíntics	Greix	Escorxador	6	361	0	
	Anticoccidians	Múscul		11		0	
	Tranquil·litzants	Orina		144		0	
	Carbamats i piretroides	Greix		7		0	
	Altres substàncies farmacològiques	Orina		Explotació ramadera		68	0
		Fetge		Escorxador		125	0
TOTAL DE MOSTRES				2.036		1	

*En 68 mostres de pinso de boví es va analitzar cloramfenicol (substància prohibida del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

B. OVÍ

L'any 2013 es van analitzar 735 mostres del bestiar oví amb l'obtenció de tres mostres de múscul no conformes a substàncies antibacterianes: 1 mostra no conforme a ciprofloxacina i enrofloxacina i dues mostres no conformes a sulfadiazina. Aquestes 735 mostres corresponen a:

- 88 mostres recollides en l'explotació ramadera:
 - 45 mostres d'aigua per a la cerca de substàncies β -agonistes (A5) i
 - 81 mostres de pinso per a la investigació de substàncies prohibides (A6), 19 per investigar furazolidona i 24 mostres per a cloramfenicol. En aquestes 24 últimes mostres de pinso també es va investigar tiamfenicol (substància antibacteriana).

- 647 mostres recollides a l'escorxador:
 - 25 mostres d'orina per a la investigació de substàncies hormonals (A1+A3+A4);
 - 13 mostres de tiroide per a la cerca de tirostàtics (A2);
 - 609 mostres de múscul per a la investigació en 15 mostres de cloramfenicol (A6), en 14 mostres de ronidazole (A6), en 18 mostres de nitrofurans (A6), en 3.244 mostres de substàncies antibacterianes (B1) –amb l'obtenció d'una mostra no conforme a ciprofloxacina i enrofloxacina i dues mostres no conformes a sulfadiazina– i en 238 mostres d'anticoccidians (B2b).

Taula 16. Mostres analitzades i mostres no conformes d'oví. Any 2013

OVÍ I CABRUM. ANY 2013						
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	MATRIU	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES	MOSTRES NO CONFORMES	
A1+A3+A4	Hormones	Orina	Escorxador	25	0	
A2	Tirostàtics	Tiroide	Escorxador	13	0	
A5	β -agonistes	Aigua	Explotació ramadera	45	0	
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol	Pinso		24*	90	0
		Múscul	Escorxador	15		0
	Nitrofurans	Pinso	Explotació ramadera	19		0
		Múscul	Escorxador	18		0
	Ronidazole	Múscul	Escorxador	14		0
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones	Pinso	Explotació ramadera	24*	0	
		Múscul	Escorxador	324	3	
B2	Anticoccidians, inclosos nitroimidazole	Múscul	Escorxador	238	0	
TOTAL DE MOSTRES				735	3	

En 24 mostres de pinso d'oví es va analitzar cloramfenicol (substància prohibida del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

C. PORCÍ

L'any 2013 es van analitzar 7.433 mostres de l'espècie porcina i es van obtenir dues mostres de múscul no conformes a enrofloxacina:

- Es van recollir 424 mostres en explotació ramadera, 419 mostres en les actuacions programades (210 d'aigua i 209 de pinso) i 5 mostres en les actuacions per sospita (1 d'aigua i 4 de pinso):
 - 211 mostres d'aigua per a la cerca de substàncies β -agonistes (A5). Només una d'aquestes mostres es va agafar en les actuacions per sospita i a part de substàncies β -agonistes també es va investigar tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

- 213 mostres de pinso, de les qual 209 es van recollir en les actuacions programades per investigar en 104 mostres cloramfenicol (A6) i tiamfenicol (B1) i en 105 furaltaldona i furazolidona. Les altres 5 mostres de pinso es van recollir en les actuacions per sospita per investigar en una mostra substàncies β -agonistes (A5) i en les altres 3 tiamfenicol (B1). En una d'aquestes 3 mostres a part de tiamfenicol també es va investigar la presència de cloramfenicol, de furaltadona i de furazolidona (substàncies prohibides A6).
- 7.009 mostres recollides en escorxador: 1.375 mostres d'orina per a la investigació en 1.023 mostres de substàncies hormonals (A1 + A3 + A4) i en 352 mostres de tranquil·litzants (B2b), 410 mostres de tiroide per a la cerca de tirostàtics (A2), 288 mostres d'ull per a la investigació de β -agonistes (A5), 577 mostres de fetge per investigar corticoides (B2f) i 4.359 mostres de múscul per a la investigació en 1.097 mostres de substàncies prohibides (A6) –de les quals 364 mostres de cloramfenicol, 427 de nitrofurans i 306 mostres de ronidazole– i en 2.654 mostres de substàncies antibacterianes (B1) amb l'obtenció de 2 mostres no conformes a enrofloxacina (substància antibacteriana) i en 608 mostres d'anticoccidians (B2b).

Taula 18. Mostres analitzades i mostres no conformes de porcí. Any 2013

PORCÍ. ANY 2013						
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	MATRIU	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES	MOSTRES NO CONFORMES	
A1+A3+A4	Hormones	Orina	Escorxador	1.023	0	
A2	Tirostàtics	Tiroide		410	0	
A5	β -agonistes	Aigua	Explotació ramadera	211	500	0
		Pinso	Escorxador	1		
		Ull	Escorxador	288		
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol	Pinso	Explotació ramadera	105	1.308	0
		Múscul	Escorxador	364		0
	Nitrofurans	Pinso	Explotació ramadera	106		0
		Múscul	Escorxador	427		0
	Ronidazole	Múscul	Escorxador	306		0
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones	Aigua	Explotació ramadera	1	2.762	0
		Pinso		107		0
		Múscul	Escorxador	2.654		2
B2	Anticoccidians	Múscul	Escorxador	608	0	
	Tranquil·litzants	Orina		352	0	
	Altres substàncies farmacològiques	Fetge		577	0	
TOTAL DE MOSTRES*				7.433	2	

- En 1 mostra d'aigua de porcí es van analitzar substàncies β -agonistes (grup A5) i substàncies antibacterianes (grup B1).
- En 104 mostres de pinso de porcí es va analitzar cloramfenicol (substància prohibida del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).
- En 1 mostra de pinso de porcí es van analitzar cloramfenicol i furazolidona (substàncies prohibides del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

D. AVIRAM

L'any 2013 es van analitzar 1.523 mostres d'aviram i se'n va obtenir 1 mostra de múscul de pollastre no conforme a enrofloxacina (substància antibacteriana).

- Es van recollir 203 mostres en explotació ramadera, 200 mostres en les actuacions programades i 3 mostres de pollastre en les actuacions per sospita:
 - 24 mostres de gallina
 - 14 de gall dindi
 - 18 mostres d'altres aus
 - 147 mostres de pollastre: 144 mostres en les actuacions programades i 3 mostres en les actuacions per sospita.

Les mostres d'explotació ramadera corresponen a 94 mostres d'aigua i 109 de pinso. En les 107 mostres de pinso de les actuacions programades es va analitzar cloramfenicol (A6) a més d'analitzar tiamfenicol (substància antibacteriana, B1), per això el nombre de determinacions és superior al nombre de mostres.

- Es van recollir 1.320 mostres de múscul i greix en escorxador: 1.000 mostres de pollastre, 175 de gall dindi i 145 de guatlla; 1 mostra de múscul de pollastre va presentar resultat no conforme a enrofloxacina (substància antibacteriana).

Taula 20. Mostres analitzades i mostres no conformes d'aviram. Any 2013

AVIRAM. ANY 2013						
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	MATRIU	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES	MOSTRES NO CONFORMES	
A1 + A3 + A4	Hormones	Greix	Escorxador	164	0	
A2	Tirostàtics	Múscul		45	0	
A5	β-agonistes	Aigua	Explotació ramadera	93	0	
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol	Pinso	Explotació ramadera	53	663	0
		Múscul	Escorxador	135		0
	Nitrofurans (furazolidona, furaltadona, nitrofurazona, nitrofurantoïna)	Pinso	Explotació ramadera	54		0
		Múscul	Escorxador	184		0
Ronidazole			237	0		
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones	Pinso	Explotació ramadera	55	331	0
		Aigua		1		0
		Múscul	Escorxador	275		1
B2	Anticoccidians, inclosos nitroimidazoles	Múscul	Escorxador	280	0	
TOTAL DE MOSTRES*				1.523	1	

*En 4 mostres de pinso d'altres aus es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).
 En 6 mostres de pinso de gallina es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).
 En 5 mostres de pinso de gall dindi es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).
 En 38 mostres de pinso de pollastre es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

a) Pollastre

Es van analitzar 1.147 mostres de pollastre i es va obtenir 1 mostra de múscul amb un resultat no conforme a enrofloxacina (substància antibacteriana):

- 147 mostres es van recollir en explotació ramadera:
 - 144 mostres es van recollir en les actuacions programades: 72 mostres d'aigua per a la investigació de substàncies β -agonistes (A5) i 72 mostres de pinso per a la investigació en 38 mostres de cloramfenicol (A6) i tiamfenicol (B1) i en 34 mostres es van investigar nitrofurans.
 - 3 mostres es van recollir en les actuacions per sospita: 1 mostra d'aigua i 2 mostres de pinso per a la investigació, en totes elles, d'enrofloxacina (substància antibacteriana, B1).
- 1.000 mostres recollides en escorxador: 111 mostres de múscul i greix per a la investigació de substàncies hormonals (A1 + A3 + A4) i 889 mostres de múscul per a la investigació en 34 mostres de tirostàtics (A2), en 90 mostres de cloramfenicol (A6), en 160 de nitrofurans (A6), en 182 de ronidazole (A6), en 212 de substàncies antibacterianes (B1) -amb l'obtenció d'1 mostra no conforme a enrofloxacina- i en 211 mostres d'anticoccidians (B2b).

Taula 22. Mostres analitzades i mostres no conformes de pollastre. Any 2013

POLLASTRE. ANY 2013						
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	MATRIU	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES	MOSTRES NO CONFORMES	
A1 + A3 + A4	Hormones	Greix	Escorxador	111	0	
A2	Tirostàtics	Múscul		34	0	
A5	β -agonistes	Aigua	Explotació ramadera	72	0	
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol	Pinso	Explotació ramadera	38	504	0
		Múscul	Escorxador	90		0
	Nitrofurans	Pinso	Explotació ramadera	34		0
		Múscul	Escorxador	160		0
	Ronidazole			182		0
B1	Substàncies antibacterianes, inclosos sulfamides i quinolones	Pinso	Explotació ramadera	40	253	0
		Aigua		1		
	Múscul	Escorxador	212	1		
B2	Anticoccidians, inclosos nitroimidazoles	Múscul	Escorxador	211	0	
TOTAL DE MOSTRES*				1.147	1	

*En 38 mostres de pinso de pollastre es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

b) Gallina

Es van analitzar 24 mostres de gallina de posta recollides en explotació ramadera i no es va obtenir cap resultat no conforme.

Totes les mostres es van recollir en les actuacions programades: 12 mostres d'aigua per a anàlisi de β -agonistes (A5) i 12 mostres de pinso per a la investigació de substàncies prohibides (A6), 6 per a cloramfenicol i 6 per a furazolidona. En les 6 mostres en què s'ha investigat cloramfenicol també s'ha investigat tiamfenicol (B1).

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

Taula 24. Mostres analitzades i mostres no conformes de gallina. Any 2013

GALLINA. ANY 2013						
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	MATRIU	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES		MOSTRES NO CONFORMES
A5	β-agonistes	Aigua	Explotació ramadera	12		0
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol	Pinso		6	12	0
	Nitrofurans			6		
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones	Pinso		6		0
TOTAL DE MOSTRES*				24		0

*En 6 mostres de pinso de gallina es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

c) Gall dindi

Es van analitzar 189 mostres de gall dindi amb tots els resultats conformes a les substàncies investigades:

- 14 mostres de pinso es van recollir en explotació ramadera per a la investigació en 5 mostres de cloramfenicol (A6) i tiamfenicol (B1) i en 9 mostres es van investigar nitrofurans.
- 175 mostres recollides en escorxador: 35 mostres de greix per a la investigació de substàncies hormonals (A1 + A3 + A4) i 140 mostres de múscul per a la investigació en 6 mostres de tirostàtics (A2), en 64 de substàncies prohibides del grup A6 (en 23 mostres de cloramfenicol; en 12 de nitrofurans i en 29 mostres de ronidazole), en 33 mostres de substàncies antibacterianes (B1), i en 37 mostres d'anticoccidians (B2b).

Taula 26. Mostres analitzades i mostres no conformes de gall dindi. Any 2013

GALL DINDI. ANY 2013						
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	MATRIU	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES	MOSTRES NO CONFORMES	
A1 + A3 + A4	Hormones	Greix	Escorxador	35	0	
A2	Tirostàtics	Múscul		6	0	
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol	Pinso	Explotació ramadera	5	78	0
		Múscul	Escorxador	23		0
	Nitrofurans	Pinso	Explotació ramadera	9		0
		Múscul	Escorxador	12		0
Ronidazole	Múscul	Escorxador	29	0		
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones	Pinso	Explotació ramadera	5	38	0
		Múscul	Escorxador	33		0
B2	Anticoccidians, inclosos nitroimidazoles	Múscul	Escorxador	37	0	
TOTAL DE MOSTRES*				189	0	

*En 5 mostres de pinso de gall dindi es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

d) Altres aus

Es van analitzar 163 mostres d'altres aus i no es va obtenir cap resultat no conforme:

- En explotació ramadera es van recollir 18 mostres, 9 d'aigua per a la investigació de substàncies β -agonistes (A5) i 9 de pinso per a la investigació en 4 mostres de cloramfenicol (A6) i tiamfenicol (B1) i en 5 mostres es van investigar nitrofurans.
- 145 mostres recollides en escorxador: 18 mostres de greix per a la investigació de substàncies hormonals (A1 + A3 + A4) i 127 mostres de múscul per a la investigació en 5 mostres de tirostàtics, en 60 de substàncies prohibides del grup A6 (en 22 mostres cloramfenicol, en 12 nitrofurans i en 26 ronidazole), en 30 substàncies antibacterianes i en 32 anticoccidians.

Taula 28. Mostres analitzades i mostres no conformes d'altres aus. Any 2013

ALTRES AUS . ANY 2013							
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	MATRIU	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES	MOSTRES NO CONFORMES		
A1 + A3 + A4	Hormones	Greix	Escorxador	18	0		
A2	Tirostàtics	Múscul		5	0		
A5	β -agonistes	Aigua	Explotació ramadera	9	0		
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol	Pinso		4	69	0	
		Múscul		Escorxador		22	0
	Nitrofurans	Pinso		Explotació ramadera		5	0
		Múscul		Escorxador		12	0
Ronidazole	Múscul	Escorxador	26	0			
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones	Pinso	Explotació ramadera	4	34	0	
		Múscul	Escorxador	30		0	
B2	Anticoccidians, inclosos nitroimidazoles	Múscul	Escorxador	32	0		
TOTAL DE MOSTRES*				163	0		

*En 4 mostres de pinso d'altres aus es va analitzar cloramfenicol i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

E. CONILLS

Es van analitzar un total de 193 mostres i no es va obtenir cap resultat no conforme:

- 64 mostres es van recollir en explotació ramadera: 24 mostres en les actuacions programades (12 mostres d'aigua i 12 de pinso) i 40 mostres en les actuacions per sospita (11 d'aigua i 29 de pinso). De les 64 mostres, 23 mostres d'aigua per a la investigació, en 12 mostres, de substàncies β -agonistes (A5), i en 11 mostres, recollides en les actuacions per sospita, per a la investigació de cloramfenicol (A6) i de tiamfenicol (B1); 41 mostres de pinso per a la investigació en 7 mostres de nitrofurans, en 17 mostres cloramfenicol (A6), i en 17 mostres cloramfenicol (A6) i tiamfenicol (B1).
- 129 mostres recollides en escorxador: 4 mostres d'ull per a la investigació de β -agonistes (A5) i 125 mostres de múscul per a la investigació en 29 mostres de substàncies prohibides (A6) (en 9 cloramfenicol; en 9 nitrofurans, i en les altres 11 ronidazole), en 64 mostres de substàncies antibacterianes (B1), i en 32 mostres d'anticoccidians (B2b).

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

Taula 30. Mostres analitzades i mostres no conformes de conill. Any 2013

CONILL. ANY 2013						
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	MATRIU	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES		MOSTRES NO CONFORMES
A5	β-agonistes	Aigua	Explotació ramadera	12	16	0
		Ull	Escorxador	4		0
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol	Pinso	Explotació ramadera	34	81	0
		Aigua		11		0
		Múscul	Escorxador	9		0
	Nitrofurans	Pinso	Explotació ramadera	7		0
		Múscul	Escorxador	9		0
Ronidazole	Múscul	Escorxador	11	0		
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones	Aigua	Explotació ramadera	11	92	0
		Pinso		17		0
		Múscul	Escorxador	64		0
B2	Anticoccidians	Múscul	Escorxador	32		0
TOTAL DE MOSTRES				193		0

*En 11 mostres d'aigua de conill es va analitzar cloramfenicol (substància prohibida del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

En 17 mostres de pinso de conill es va analitzar cloramfenicol (substància prohibida del grup A6) i tiamfenicol (substància antibacteriana del grup B1).

F. AQÜICULTURA

Es van analitzar 16 mostres de peix de piscifactoria i cap de les mostres analitzades no va resultar no conforme als paràmetres analitzats.

D'aquestes mostres, se'n van analitzar 6 per a la investigació de cloramfenicol i nitrofurans (A6), 3 per a la investigació de substàncies antibacterianes (B1), 3 més per a la investigació de residu de colorants (verd brillant; cristall violeta; verd malaquita), 2 per a antihelmíntics (B2a) i 2 mostres per a carbamats i piretroides (B2c).

Aquests colorants s'investiguen com a medicaments veterinaris perquè s'utilitzen fraudulentament com a fungicida en peixos, ja que són substàncies farmacològicament actives. A la Unió Europea no n'està autoritzat l'ús en medicaments veterinaris per a animals destinats a la producció d'aliments.

Taula 32. Mostres analitzades i mostres no conformes d'aqüicultura Any 2013

AQÜICULTURA. ANY 2013					
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	MATRIU	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES	MOSTRES NO CONFORMES
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol i Nitrofurans	Múscul	Psifactoria	6	0
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones			3	0
B2	Antihelmíntics			2	0
	Carbamats i piretroides			2	0
B3e	Colorants			3	0
TOTAL DE MOSTRES					0

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

G. OUS

Es van analitzar 73 mostres d'ou per detectar-hi cloramfenicol (A6) en 12 mostres, substàncies antimicrobianes (B1) en 59 mostres, i carbamats i piretroides (B2c) en 2 mostres; es va obtenir una mostra no conforme a dues substàncies antibacterianes, enrofloxacina i ciprofloxacina.

Taula 34. Mostres analitzades i mostres no conformes d'ous. Any 2013

OUS. ANY 2013					
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	MATRIU	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES	MOSTRES NO CONFORMES
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol	Ou	Envasador d'ous	12	0
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones			59	1
B2	Carbamats i piretroides			2	0
TOTAL DE MOSTRES				73	1

H. MEL

Es van analitzar 13 mostres de mel preses en explotació apícola, només una mostra es va recollir en les actuacions programades i les 12 restants en les actuacions per sospita. En 1 mostra es va investigar substàncies prohibides del grup A6 (cloramfenicol i nitrofurans); en 4 mostres, substàncies antibacterianes (B1), i en 8 mostres, carbamats i piretroides (B2c); una mostra va donar resultat no conforme a sulfatiazole (substància antibacteriana).

Taula 36. Mostres analitzades i mostres no conformes de mel. Any 2013

MEL. ANY 2013				
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES	MOSTRES NO CONFORMES
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol i nitrofurans	Explotació apícola	1	0
B1	Substàncies antibacterianes, incloses sulfamides i quinolones		4	1
B2c	Carbamats i piretroides		8	0
TOTAL DE MOSTRES			13	1

*En 1 mostra de mel es va analitzar cloramfenicol i furazolidona (substàncies prohibides del grup A6).

I. LLET

El DAAM va analitzar 135 mostres de llet mitjançant l'execució del PIR i el Programa de control i avaluació de les condicions higièniques i sanitàries de la producció primària de la llet.

- En el PIR es van recollir 60 mostres de llet, 32 per a la detecció de substàncies prohibides i 28 per a la detecció de substàncies antibacterianes amb l'obtenció de 2 mostres no conformes a doxiciclina.
- En el marc del Programa de control i avaluació de les condicions higièniques i sanitàries de la producció primària de la llet, al llarg de l'any 2013, es van analitzar 75 mostres de llet per a la detecció de substàncies inhibidores:
 - 58 mostres de llet de vaca en els controls dirigits a explotacions bovines, com a resposta a la detecció de presència d'inhibidors comunicades pels laboratoris oficials; com a resultat d'aquestes inspeccions, es constata l'incompliment en dues explotacions amb la detecció de 2 mostres no conformes a benzylpenicil·lina (penicil·lina G).
 - 16 mostres de llet de vaca en els controls aleatoris a explotacions; tots els resultats van ser negatius.
 - 1 mostra de llet d'oví recollida en un control dirigit. La mostra va ser negativa a la presència d'inhibidors.

Taula 38. Mostres analitzades i mostres no conformes de llet. Any 2013

LLET. ANY 2013				
PLA D'INVESTIGACIÓ DE RESIDUS				
GRUP DE SUBSTÀNCIA	SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	ORIGEN DE LA MOSTRA	NOMBRE DE MOSTRES	MOSTRES NO CONFORMES
A6 substàncies prohibides	Cloramfenicol	Explotació de boví	32	0
B1	Substàncies antibacterianes		28	2
TOTAL DE MOSTRES			60	2
PROGRAMA DE CONTROL I AVALUACIÓ DE LES CONDICIONS HIGIÈNIQUES I SANITÀRIES DE LA PRODUCCIÓ PRIMÀRIA DE LLET				
SUBSTÀNCIA INVESTIGADA	ORIGEN DE LA MOSTRA	TIPUS D'INSPECCIÓ	NOMBRE DE MOSTRES	MOSTRES NO CONFORMES
Inhibidors	Explotació de boví	Inspeccions aleatòries	16	0
		Inspeccions dirigides	58	2
	Explotació d'oví	Inspeccions dirigides	1	0
TOTAL DE MOSTRES			75	2

6. ACTUACIONS DELS MOSSOS D'ESQUADRA

La Unitat Central de Consum de la Divisió d'Investigació Criminal de la Policia de la Generalitat (Mossos d'Esquadra) va dur a terme, l'any 2013, tres investigacions relacionades amb la seguretat alimentària:

1. Investigació d'un positiu a sulfametazina per sobre del límit màxim de residus, en un animal de l'espècie porcina.
2. Investigació de la reintroducció al mercat de productes de pastisseria congelats que havien de ser destruïts per trencament de la cadena del fred.
3. Col·laboració en la localització d'un industrial, del qual se sospitava que podia estar venent a Irlanda, carn separada mecànicament com a carn picada.

7. MARC NORMATIU PRINCIPAL

MEDICAMENTS VETERINARIS I PINSOS MEDICAMENTOSOS

ÀMBIT TERRITORIAL	DIARI OFICIAL
Unió Europea	DOUE
Directiva 2001/82/CE, de 6 novembre, per la qual s'estableix un codi comunitari sobre medicaments veterinaris. Modificada per la Directiva 2004/28/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 31 de març de 2004.	L 311 28.11.2001 L 136 30.4.2004
Directiva 2006/130/CE de la Comissió, d'11 de desembre de 2006, per la qual s'aplica la Directiva 2001/82/CE del Parlament Europeu i del Consell, quant a l'establiment de criteris d'excepció respecte del requisit de prescripció veterinària per a determinats medicaments veterinaris destinats a animals productors d'aliments.	L 349 12.12.2006
Directiva 91/412/CEE de la Comissió, de 23 de juliol de 1991, per la qual s'estableixen els principis i les directrius de les pràctiques correctes de fabricació dels medicaments veterinaris.	L 228 17.07.1991
Reglament (CE) núm. 726/2004 del Parlament Europeu i del Consell, de 31 de març, pel qual s'estableixen procediments comunitaris per a l'autorització i el control dels medicaments d'ús humà i veterinari i pel qual es crea l'Agència Europea de Medicaments.	L 136 30.04.2004
Reglament (CE) núm. 658/2007, de 14 de juny, sobre sancions financeres en cas d'incompliment de determinades obligacions fixades en el marc de les autoritzacions de comercialització concebudes d'acord amb el Reglament (CE) núm. 726/2004.	L 155 15.06.2007
Directiva 90/167/CEE del Consell, de 26 de març de 1990, per la qual s'estableixen les condicions de preparació, de comercialització i d'utilització dels pinsos medicamentosos en la Comunitat.	L 92 7/04/1990
Directiva 96/22/CE, de 29 d'abril, per la qual es prohibeix utilitzar determinades substàncies d'efecte hormonal i tirostàtic i substàncies β -agonistes en la cria de bestiar, modificada per: <ul style="list-style-type: none"> la Directiva 2003/74/CE, de 22 de setembre; la Directiva 2008/97/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de novembre de 2008; la Directiva 2009/8/CE de la Comissió, de 10 de febrer de 2009. 	L 125 23/05/1996 L 262 14.10.2003 L 318 28.11.2008 L 40 11.02.2009

LA VIGILÀNCIA I EL CONTROL DE MEDICAMENTS VETERINARIS I ELS SEUS RESIDUS EN ANIMALS I ALIMENTS D'ORIGEN ANIMAL A CATALUNYA

ÀMBIT TERRITORIAL	DIARI OFICIAL
Estat espanyol	BOE
Reial decret 1246/2008, de 18 de juliol, pel qual es regula el procediment d'autorització, registre i farmacovigilància dels medicaments veterinaris fabricats industrialment.	193 11.08.08
Reial decret 1091/2010, de 3 de setembre, pel qual es modifica el Reial decret 1345/2007, d'11 d'octubre, pel qual es regula el procediment d'autorització, registre i condicions de dispensació dels medicaments d'ús humà fabricats industrialment, i el Reial decret 1246/2008, de 18 de juliol, pel qual es regula el procediment d'autorització, registre i farmacovigilància dels medicaments veterinaris fabricats industrialment.	247 12.10.10
Reial decret 1132/2010, de 10 de setembre, pel qual es modifica el Reial decret 109/1995, de 27 de gener, sobre medicaments veterinaris.	233 25.09.10
Ordre PRE/2833/2009, de 19 d'octubre, per la qual es modifica l'annex I del Reial decret 1246/2008, de 18 de juliol, pel qual es regulen el procediment d'autorització, registre i farmacovigilància dels medicaments veterinaris fabricats industrialment.	257 24.10.09
Reial decret 1409/2009, de 4 de setembre, pel qual es regula l'elaboració, la comercialització, l'ús i el control dels pinsos medicamentosos.	226 18.09.09
Llei 29/2006, de 26 de juliol, de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris.	178 27.07.06
Ordre PRE/2938/2004, de 7 de setembre, que desenvolupa el Reial decret 109/1995, de 27 de gener, sobre medicaments per a ús veterinari pel que fa a la qualificació de productes en fase d'investigació clínica i realització d'assajos clínics amb medicaments per a ús veterinari.	220 11.11.04
Reial decret 2098/2004, de 22 d'octubre, pel qual es modifica el Reial decret 157/1995, de 3 de febrer, pel qual s'estableixen les condicions de preparació, de posada al mercat i d'utilització de pinsos medicamentosos.	266 04.11.04
Reial decret 1470/2001, de 27 de desembre, pel qual es modifica el Reial decret 109/1995, de 27 de gener, sobre medicaments veterinaris.	311 28.12.01
Ordre d'1 d'agost de 2000, per la qual s'actualitza l'annex I del Reial decret 109/1995, de 27 de gener, sobre medicaments veterinaris.	185 03.07.00
Reial decret 1275/2011, de 16 de setembre, pel qual es crea l'agència estatal «Agència Espanyola de Medicaments i Productes Sanitaris» i se n'aprova l'Estatut.	229 23.09.11
Reial decret 109/1995, de 27 de gener, sobre medicaments veterinaris. (Parcialment derogat)	53 03.03.95

ÀMBIT TERRITORIAL	DIARI OFICIAL
Catalunya	DOGC
Decret 141/2000, de 3 d'abril, sobre el règim jurídic i el procediment d'autorització dels centres de distribució i els de dispensació de medicaments d'ús veterinari a Catalunya.	3120 13.04.00
Ordre de 21 de maig de 1999, per la qual es regula l'autorització d'establiments que produeixen, comercialitzen i distribueixen matèries primeres utilitzades per fabricar medicaments veterinaris.	2903 04.06.99

RESIDUS DE MEDICAMENTS VETERINARIS

ÀMBIT TERRITORIAL	DIARI OFICIAL
Unió Europea	DOUE
Reglament (UE) núm. 37/2010 de la Comissió, de 22 de desembre de 2009, relatiu a les substàncies farmacològicament actives i la seva classificació pel que fa als límits màxims de residus en els productes alimentaris d'origen animal.	L 15 20.01.10
Reglament (CE) núm. 470/2009 del Parlament Europeu i del Consell, de 6 de maig de 2009, pel qual s'estableixen procediments comunitaris per a la fixació dels límits de residus de les substàncies farmacològicament actives als aliments d'origen animal, es deroga el Reglament (CEE) núm. 2377/90 del Consell i es modifiquen la Directiva 2001/82/CE del Parlament Europeu i del Consell i el Reglament (CE) núm. 726/2004 del Parlament Europeu i del Consell.	L 152 16.06.09
Reglament (CE) núm. 124/2009 de la Comissió, de 10 de febrer de 2009, que estableix els continguts màxims de coccidiostàtics i histomonòstats presents en els aliments com a resultat de la transferència inevitable d'aquestes substàncies als pinsos als quals no estan destinats.	L 40 11.02.09
Directiva 96/23/CE, de 29 d'abril de 1996, relativa a les mesures de control aplicables respecte de determinades substàncies i els seus residus en els animals vius i els seus productes i per la qual es deroguen les directives 85/358/CEE i 86/469/CEE i les decisions 89/187/CEE i 91/664/CEE.	L 189 27.5.04

ÀMBIT TERRITORIAL	DIARI OFICIAL
Estat espanyol	BOE
Reial decret 1749/1998, de 31 de juliol, que estableix les mesures de control aplicables a determinades substàncies i els seus residus en els animals vius i els seus productes.	280 23.11.03
Reial decret 1728/2007, de 21 de desembre, pel qual s'estableix la normativa bàsica de control que han de complir els operadors del sector lacti i es modifica el Reial decret 217/2004.	15 17.01.08

ÀMBIT TERRITORIAL	DIARI OFICIAL
Catalunya	DOGC
Decret 13/2007, de 16 de gener, pel qual s'estableix el Pla de vigilància i control de residus en animals, vegetals i aliments a Catalunya.	4802 18.1.07

Altres títols de la col·lecció sobre vigilància i control:

- La vigilància i el control de plaguicides en productes alimentaris i pinsos d'origen vegetal i animal a Catalunya.
- La vigilància i el control de les encefalopaties espongiformes transmissibles a Catalunya.
- Informe de les zoonosis transmeses pels aliments i de la resistència antimicrobiana a Catalunya.
- La vigilància i el control del benestar animal a la cadena alimentària a Catalunya.
- Sistema de vigilància i control dels organismes modificats genèticament (OMG) a Catalunya.
- Sistema coordinat de vigilància de la contaminació química de les aigües de l'Ebre i dels aliments de la seva àrea d'influència.
- Vigilància i control dels contaminants químics ambientals en pinsos i aliments a Catalunya.
- La vigilància i el control dels additius alimentaris.
- La vigilància i el control de les micotoxines.

Podeu consultar aquests documents a: <http://www.gencat.cat/salut/acsa>

© Generalitat de Catalunya

Document elaborat per:

Agència de Salut Pública de Barcelona
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural
Agència de Salut Pública de Catalunya

Primera edició: Barcelona, setembre de 2015

Dipòsit legal: B. 25966-2013

Assessorament lingüístic: Secció de Planificació Lingüística. Departament de Salut

ISSN 2014-1068

Document editat per: